

Psykologer som **SUPERVISORER**

Supervisorer er generelt veltrænede og erfarne. Alligevel peger en undersøgelse på en modsætning mellem især de unge supervisorers arbejdsopgaver og opgavernes kompleksitet.

I de seneste år har der været stigende interesse for at undersøge betydningen af psykoterapeuters indflydelse på behandlingsproces og -effekt (Baldwin & Imel, 2013; Lambert & Barley, 2002). Ikke mindst i Norden, hvor fokus har rettet sig mod novice-terapeuter (Carlsson et al., 2011; Strømme, 2010).

Indtil videre har der ikke været den samme interesse rettet mod dem, der træner og uddanner terapeuter, dvs. supervisorer. Det er paradoksalt set i lyset af supervisionens centrale placering inden for psykoterapi og rådgivning, og ikke mindst fordi især nyuddannede terapeuter mener, at supervision er den væsentligste faktor for deres professionelle udvikling (Orlinsky & Rønnestad, 2005).

Viden om dette felt er ret begrænset, men der er generel enighed om, at de første år er formative for supervisorer, parallelt til at de første år er formative for psykoterapeuters udvikling (Jacobsen, Nielsen & Mathiesen, 2010; Rønnestad & Skovholt, 2003). Hvis nye supervisorer ikke klædes ordentligt på til de ofte krævende opgaver, de præsenteres for, kan det få en række uheldige konsekvenser for dem selv, for deres supervisander og ikke mindst for su-

ARTIKELSERIE

Denne artikel er nr. 3 i en lille serie om danske psykologers arbejde som psykoterapeuter. De tidligere to er blevet bragt i *Psykolog Nyt* 18/2013 og 19/2013. Serien fortsætter ind i det nye år.

pervisandernes klienter, idet supervision bl.a. skal sikre den behandlingsmæssige kvalitet (Schilling, Jacobsen & Nielsen, 2010).

I Danmark påbegyndes supervisoruddannelse som regel tidligst efter opnået specialistgodkendelse, dvs. efter minimum 5 års praksis og videreuddannelse, og ofte reelt efter længere tid. Vi mener derfor, det er problematisk, at supervisoruddannelsen igangsættes relativt sent i psykologers karriereforløb, fordi mange psykologer faktisk arbejder som supervisor i det meste af deres karriere, og en del begynder allerede at supervisere i deres første job som psykolog. Efteruddannelsen som supervisor er med andre ord uhensigtsmæssigt placeret, idet man kan supervisere i årevis uden træning og uddannelse.

Undersøgelse og resultater

I den første artikel i serien om psykologer

Tabel 1. Supervisionsopgaver

Format \ Position	Intern supervisor (rollekonflikt)	Ekstern supervisor	I alt
Individuel supervision	29 %	16 %	45 %
Grupp supervision (kompleksitet)	28 %	27 %	55 %
I alt	57 %	43 %	100 %

Fordeling på opgavetype (individuel, hhv. gruppe) og position (intern-, hhv. ekstern) for nye supervisorere.

som psykoterapeuter har vi redegjort for undersøgelsen generelt (Jacobsen, Nielsen & Mathiesen, 2013). I undersøgelsens fokus på supervision har 273 psykologer deltaget, svarende til 78 % af den samlede population på 350 overvejende klinisk arbejdende psykologer. I forhold til undersøgelsesinstrumentet DPCCQ har vi i den danske undersøgelse tilføjet en række spørgsmål om supervision, og supervisorspørgsmålene fokuserer bl.a. på, hvor mange år psykologen har superviseret, de første oplevelser som supervisor, omfang og kvalitet af supervisortræning og praksis som supervisor.

Det generelle billede er, at psykologer debuterer som allround supervisorer for bl.a. tværfagligt personale, og først efter nogle år bliver supervisionsopgaverne mere målrettede mod psykoterapi. Supervisortræning igangsættes typisk efter de første supervisionsopgaver og sjældent før eller samtidig med.

Ser man på novice-supervisorere, viser det sig, at over halvdelen har haft gruppesupervision blandt deres første opgaver (55 %), og en tilsvarende andel havde intern supervision som deres første supervisoropgaver (58 %). Når hertil lægges, at kun 17,3 % af nye supervisorere har fået en eller anden form for supervisortræning, tegner der sig et billede af meget lidt – om nogen – forberedelse, kombineret med arbejdsopgaver af høj kompleksitet, hvilket er kendetegnende for såvel gruppe- som intern supervision. Grupp supervision som følge af formatet, dvs. når flere skal superviseres samtidig og intern supervision som følge

Viden om dette felt er ret begrænset, men der er generel enighed om, at de første år er formative for supervisorere, parallelt til at de første år er formative for psykoterapeuters udvikling

Psykologer debuterer som allround supervisorer for bl.a. tværfagligt personale, og først efter nogle år bliver supervisionsopgaverne mere målrettede mod psykoterapi

> af mulige rollekonflikter mellem at være kollega og supervisor, henholdsvis supervisor og kollega. Altså en situation, hvor vi må antage, at nye supervisorer kan opleve sig temmelig pressede. Og en situation, som vi som profession bør forholde os til.

Hvis man ser på, hvordan individuel-, henholdsvis gruppesupervision forholder sig til intern, henholdsvis ekstern supervision, viser det sig, at over en fjerdedel (28 %; se *Tabel 1*) af nye supervisorer har påtaget sig intern gruppesupervision, hvilket anses som den sværeste af de fire mulige opgavetyper. Sammenlignes individuel-/ gruppesupervision med supervisionstræning før debut, viser det sig, at kun 8 % har fået en eller anden form for træning, inden de påtog sig opgaven som gruppesupervisor. Endelig viser tallene, at næsten halvdelen af de interne supervisorer ikke har fået træning, inden de startede. Igen understreges den uheldige kombination af komplicerede supervisionsopgaver og kun lidt eller ingen træning og uddannelse.

Sammenfatning og perspektiver

Denne del af undersøgelsen med fokus på psykologer som supervisorer viser med stor tydelighed, at der er diskrepans mellem især nye supervisorers arbejdsopgaver og deres træning og uddannelse. Som ny supervisor kan man risikere at stå i en situation med oplevelse af mangelfuld kompetence med alle de negative konsekvenser, dette kan

medføre. Set i lyset af, at supervisoruddannelsen på nuværende tidspunkt typisk igangsættes som sidste led i psykologers efteruddannelsesproces, risikerer mange supervisorer at være i uddannelsesmæssigt under-skud og arbejdsmæssigt overbelastede i årevis, hvilket kan betegnes som 'stressful involvement' (Orlinsky & Rønnestad 2005). En uhensigtsmæssig situation for den enkelte og for professionen som helhed.

På baggrund af disse resultater er det relevant at overveje, om Dansk Psykolog Forenings supervisionsuddannelse bør tilrettelægges på en sådan måde, at den kan påbegyndes langt tidligere, muligvis som en del af autorisationsuddannelsen, eventuelt endnu tidligere.

Undersøgelsen viser nemlig også, at danske supervisorer generelt er veltrænede og har i gennemsnit mere træning end de krav, som Dansk Psykolog Forening stiller til supervisoruddannelsen, hvilket blot understøtter vores pointe om, at supervisoruddannelsen bør reorganiseres. ■

*Claus Haugaard Jacobsen, cand.psych.,
ph.d., Privat psykologpraksis.
Mail@claushaugaard.dk, Jan Nielsen,
cand.psych., ph.d., lektor, Institut for
Psykologi, Københavns Universitet,
Birgit Bork Mathiesen, cand.psych., ph.d.,
lektor, Institut for Psykologi,
Københavns Universitet*

REFERENCER

- Baldwin, S.A. & Imel, Z.E.** (2013). Therapist effects: Findings and methods. I M.J. Lambert (Ed.), In Bergin and Garfield: *Handbook of Psychotherapy and Behavior Change* (258-297). New York: John Wiley & Sons.
- Carlsson, J., Norberg, J., Sandell, R., & Schubert, J.** (2011). Searching for recognition: The professional development of psychodynamic psychotherapists during training and the first few years after it. *Psychotherapy Research, 21*, 141-153.
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Mathiesen, B.B.** (2009). Nu skal danske psykoterapeuter undersøges. *Psykolog Nyt, 63* (20), 24-25.
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Mathiesen, B.B.** (2010). Faktorer i psykoterapeuters faglig udvikling. *Psyke & Logos, 31*, 688-714.
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J. & Mathiesen, B.B.** (2013). Hvem er de danske psykoterapeuter? *Psykolog Nyt, 67* (18).
- Jacobsen, C.H., Nielsen, J., & Orlinsky, D.E.** (2012). Danish psychologists as psychotherapists: professional, demographic and personal characteristics, and change in theoretical orientations. *Nordic Psychology, 64*: 168-181.
- Lambert, M.J., & Barley, D.E.** (2002). Research summary on the therapeutic relationship and psychotherapy outcome. I J.C. Norcross (Ed.), *Psychotherapy relationship that works: Therapists contributions and responsiveness to patients* (pp. 17-32). New York: Oxford University Press.
- Nielsen, J., Jacobsen, C.H., Mathiesen, B.B.** (2012). Novice supervisors' tasks and training – a descriptive study. *Nordic Psychology, 64*, (3): 182-191.
- Orlinsky, D.E. & Rønnestad, M.H.** (2005). *How psychotherapists develop*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Rønnestad, M.H., & Skovholt, T. M.** (2003). The journey of the counsellor and therapist: Research findings and perspectives on professional development. *Journal of Career Development, 30*, 4-44.
- Schilling, B., Jacobsen, C.H., & Nielsen, J.** (2010). Supervision – og de 3 ker. *Psykolog Nyt, 64* (4), 28-31.
- Strømme, H.** (2010). *Confronting helplessness: A study of psychology students' acquisition of dynamic psychotherapeutic competence*. Oslo: Department of Psychology, Faculty of Social Sciences. University of Oslo. (Doctoral dissertation, ISSN 1504-3991).